

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
3.4.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI TULOVEROLAIN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN VEROLAKIEN MUUTTAMISESTA (HE 17/2025 vp)

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämissopimuksen maksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen edellyttää kansalaiselta erityistä pitkäjänteisyyttä ja sitoutuneisuutta. Säästetyt varat on sidottu tiukoin ehdoin jopa vuosikymmeniksi. Tällaisessa säästämisenä on luonnollisesti erityisen tärkeää, että kansalainen voi myös luottaa säästämiseen liittyvien keskeisten pelisääntöjen pysyvyyteen koko säästämisajana.

Yhteiskunnalle tämä asettaa aivan erityisen velvoitteen huolehtia omalta osaltaan säästämiseen liittyvistä ehdoista ja edellytyksistä. Verokohtelun kestävyys ja johdonmukaisuus on yksi tärkeä osa kansalaisen eläkesäästämiseen liittyviä perusteltuja odotuksia, joiden suojaamisesta on huolehdittava kaikessa lainsäädännössä. Esitettyä eläkesäästöjen verokohtelun olennaista muuttamista säästämisajana ei voi pitää kansalaisen oikeutettujen odotusten kannalta hyväksyttävänä.

Esityksessä ehdotetaan mahdollisuutta nostaa pienet korkeintaan 5 000 euron suuruiset säästövarat ennen aikaisesta ilman, että suoritusta verotettaisiin korotettuna. Tällaista tiukkaa rajaa aikaistetulle säästövarojen nostolle ilman korotussanktiota ei voi pitää oikeutettuna tilanteessa, jossa yhteiskunta muuttaa kesken kaiken ja perustavanlaatuisella tavalla eläkesäästämisen pelisääntöjä.

Vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen kannustavien verovähennysten poistuessa on vain kohtuullista, että myös säästövarojen ennen aikaiseen nostamiseen liittyvistä sanktiosta mahdollisimman pitkälle luovutaan. Korotussanktiosta vapaalle säästövarojen nostolle esitetty 5 000 euron raja on keinotekoinen. Rajaa on joka tapauksessa syytä nostaa selvästi, ja siitä voitaisiin tässä yhteydessä perustellusti kokonaan luopua.

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen perustuu asiakkaan ja palveluntarjoajan sopimukseen, jonka muuttaminen tai purkaminen edellyttää luonnollisesti myös sopimista. Eläkesäästöjen kertanostoihin liittyvästä veronkorotuksesta luopuminen mahdollistaisi kansalaiselle säästövarojen uudelleen kohdentamisesta sopimisen ilman normaalin verotuksen päälle tulevan korotussanktion aiheuttamaa ylimääräistä kynnystä. Tämä olisi vain oikeus ja kohtuus tilanteessa, jossa yhteiskunta muuttaa näin olennaisesti eläkesäästämisen verokohtelua.

Eläkesäästöjen nostaminen on kaikissa tapauksissa täysimääräisesti verotuksen kohteena. On huomattava, että eläkesäästöjen aikaistettu nostaminen aikaistaa myös yhteiskunnalle nostojen myötä kertyvät verotuotot. Esityksessä arvioidaan, että ehdotetun 5 000 euron rajan puitteissakin tapahtuva

varojen nostaminen lisäisi ansio- ja pääomatuloverojen tuottoa 20 miljoonaa euroa vuodessa. Mikäli eläkesäästöjen nostamiselle esityksessä ehdotettua rajaa korotettaisiin tai rajasta luovuttaisiin kokonaan, myös yhteiskunnan saamien verotuottojen määrä kasvaisi merkittävästi esityksessä arvioitua suuremmaksi.

Veronmaksajain Keskusliitto vastustaa vapaaehtoisen eläkesäästämisen verovähennysten poistamista.

Eläkesäästäminen edellyttää kansalaiselta erityistä pitkäjänteisyyttä ja sitoutuneisuutta. Tällöin hänen on myös voitava luottaa säästämisen keskeisten pelisääntöjen pysyvyyteen koko säästämisaikana. Esitetty eläkesäästöjen verokohtelun olennainen muuttaminen kesken kaiken ei ole reilua, saati hyväksyttävää.

Mikäli kaikesta huolimatta eläkesäästöjen verovähennyskelpoisuus poistetaan, on vain kohtuullista samalla sallia säästäjälle kertyneiden säästövarojen aikaistettu nostaminen ilman sanktioluonteista ylimääräistä veronkorotusta. Ehdotettu 5 000 euron yläraja säästövarojen kertanostolle ilman korotussanktiota on keinotekoinen, ja se tulisi lähtökohtaisesti poistaa kokonaan.

Ennakonpidätyksen määrääminen suorituksen maksajalle

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennakonpidätyksen toimittamisen laiminlyönnin johdosta ennakonpidätys määrättäisiin suorituksen maksajalle aina 40 prosentin suuruisena, ellei kyse ole sellaisesta suorituksesta, jolle on säädetty tai määrätty muun suuruinen pidätysprosentti.

Muutos on tarpeen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun 2024:36 johdosta. KHO katsoi OVML 51 § 1 momentin sanamuodon sekä erityisesti enakkoperintälain 3 § 1 momentin ns. vastaavuusvaatimuksen mukaisesti, että tunnistettujen palkansaajien veronalaisiin tuloihin lisättyjen palkkatulojen ennakonpidätyksiin on sovellettava palkansaajien todellisia veroprosentteja, joissa on otettu huomioon verotarkastuksen perusteella lisätyt palkkatulot.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää sinällään ymmärrettävänä tarvetta yhden yhtenäisen ennakonpidätysprosentin soveltamiseen. Veronmaksajain Keskusliitto huomauttaa kuitenkin, ettei ehdotettu muutos ratkaise perusongelmaa; kaavamainen veroprosentti ei ole enakkoperintälain vastaavuusvaatimuksen mukainen, vaikka sen soveltamisesta olisi säädetty yksiselitteisesti OVML 51 § 1 momentissa.

Käytännössä suorituksen maksajalle määrätty ennakonpidätys oikaistaan kuitenkin suorituksensaajan todellisen veroprosentin suuruiseksi viimeistään sen jälkeen, kun suorituksen saajalle on tehty suorituksesta verotuspäätös tai verotuksen oikaisu. Ehdotetusta lakimuutoksesta huolimatta suorituksen maksajalle määrättyä veronkorotusta tai viivästyskorkoa ei kuitenkaan jatkossakaan poistettaisi, vaikka maksuunpantu ennakonpidätys poistettaisiin viran puolesta suorituksen saajan maksettua veronsa. Mainittu veronkorotuskäytäntö vaikutti osaltaan KHO:n tulkintaan ratkaisussa 2024:36.

Laiminlyöty ennakonpidätys määrätään suorituksen maksajalle veron kertymisen turvaamiseksi. Sen ei ole tarkoitus olla rangaistusluonteinen seuraamus verovelvoitteiden laiminlyönnistä. Esityksen

sivulla 23 on selostettu verotarkastusten johdosta maksuunpantujen verojen osalta suorituksen saajien laskennallisia veroprosentteja. Nämä ovat vuosina 2019-2023 vaihdelleet välillä 19-30, mikä on selvästi alhaisempi kuin lakiin ehdotettu kiinteä 40 prosenttia. Perusteluja juuri 40 prosentin kaavamaiselle ennakonpidätykselle ei ole esityksessä tarkemmin avattu. Ylisuuri maksettavaksi määrätty ennakonpidätys ei vastaa tarkoitustaan veron turvaamistoimenpiteenä, jos se on useassa tapauksessa ylimitoitettu. Ylisuuri ennakonpidätys aiheuttaa myös sen, että veronkorotus ja viivästysseuraamukset eivät ole oikeassa suhteessa laiminlyöntiin nähden. Vaikkei ehdotettua kaavamaisista ennakonpidätysprosenttia alennettaisi, katsoo Veronmaksajain Keskusliitto, että veronkorotus ja viivästysseuraamukset tulisi jatkossa oikaista vastaamaan todellista laiminlyöntiä eli suorituksen saajan tosiasiallista veroprosenttia. Näin sanktioiden määräytymisperusteet olisivat yhteneväiset myös muun verotuksen kanssa eli riippuvaiset laiminlyönnin suuruudesta.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, ettei ehdotettu säädösmuutos ole sopusoinnussa enakkoperintälain 3 §:n mukaisen vastaavuusvaatimuksen kanssa. Kohtuuttomia tilanteita voidaan kuitenkin minimoida esimerkiksi alentamalla kaavamainen ennakonpidätys 30 prosenttiin. Vähintäänkin veronkorotuksen määräytymisperusteita tulisi muuttaa niin, että veronkorotus ja viivästyskorko määräytyisivät enintään suorituksen maksajan todellisen laiminlyönnin suuruuden perusteella.

Muiden esityksessä ehdotettujen lainsäädäntömuutosten osalta Veronmaksajain Keskusliitolla ei ole huomautettavaa.

Kati Hannikainen
lakiasiainjohtaja